HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

9 iulie 2020*

„Trimitere preliminară – Combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale – Directiva 2011/7/UE – Noțiunea de «tranzacție comercială» – Prestare de servicii – Articolul 2 punctul 1 – Contract de închiriere – Plăți periodice – Calendare de plată a ratelor – Articolul 5 – Domeniu de aplicare”

În cauza C-199/19,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi (Tribunalul Districtual din Łódź – centrul orașului, Polonia), prin decizia din 24 ianuarie 2019, primită de Curte la 27 februarie 2019, în procedura

RL sp. z o.o.

împotriva

J. M.,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul S. Rodin, președinte de cameră, doamna K. Jürimäe și domnul N. Piçarra (raportor), judecători,

avocat general: domnul G. Hogan,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru J. M., de A. Krakowińska, radca prawny;

– pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

– pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de F. De Luca, avvocato dello Stato;

– pentru Comisia Europeană, de K. Mifsud-Bonnici și Ł. Habiak, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

* Limba de procedură: polona.

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2 punctul 1, precum și a articolului 5 din Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale (JO 2011, L 48, p. 1).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între RL sp. z o.o., pe de o parte, și J. M., pe de altă parte, în legătură cu plata tardivă de către acesta a 16 chirii și a cheltuielilor conexe, referitoare la un contract de închiriere pe durată nedeterminată a unui spațiu profesional.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (2), (3), (8), (9), (11), (19) și (22) ale Directivei 2011/7 enunță:

„(2) Majoritatea mărfurilor și serviciilor sunt furnizate în cadrul pieței interne de către operatori economici către alți operatori economici și către autorități publice pe baza unei plăți reportate, prin care furnizorul, de comun acord cu clientul său, acordă acestuia din urmă un termen pentru achitarea facturii, care este fie menționat în factura furnizorului, fie stabilit prin lege.

(3) În cadrul tranzacțiilor comerciale între operatori economici sau între operatori economici și autorități publice, numeroase plăți sunt efectuate mai târziu decât a fost stabilit în contract sau menționat în condițiile comerciale generale. Deși mărfurile sunt livrate sau serviciile sunt prestate, numeroase facturi corespunzătoare acestora sunt achitate mult după scadență. Astfel de întârzieri în efectuarea plăților afectează lichiditățile întreprinderilor și complică situația financiară a acestora. Acestea afectează, de asemenea, competitivitatea și rentabilitatea întreprinderilor, odată ce creditorul trebuie să obțină finanțări externe din cauza efectuării cu întârziere a plăților. […]

[…]

(8) Domeniul de aplicare al prezentei directive ar trebui să se limiteze la plățile efectuate ca remunerație pentru tranzacții comerciale. Prezenta directivă nu ar trebui să reglementeze tranzacțiile cu consumatorii, dobânda pentru alte plăți, de exemplu plăți efectuate în conformitate cu legislația privind cecurile și cambiile, plăți reprezentând compensații pentru daune, inclusiv plăți efectuate de societățile de asigurare. De asemenea, statele membre ar trebui să fie în măsură să excludă datoriile care fac obiectul unor proceduri de insolvență, inclusiv al unor proceduri de reeșalonare a datoriei.

(9) Prezenta directivă ar trebui să reglementeze toate tranzacțiile comerciale, indiferent dacă sunt realizate între întreprinderi private și publice sau între întreprinderi și autorități publice […] Prezenta directivă ar trebui, în consecință, să reglementeze tranzacțiile comerciale între contractanții principali și furnizorii și subcontractanții acestora.

[…]

(11) Furnizarea de bunuri și prestarea de servicii contra cost care intră sub incidența prezentei directive ar trebui să includă, de asemenea, proiectarea și execuția lucrărilor publice, a clădirilor și a lucrărilor de construcții civile.

[…]

(19) Este necesară despăgubirea echitabilă a creditorilor pentru cheltuielile de recuperare în cazul efectuării cu întârziere a plăților, astfel încât să fie descurajată efectuarea cu întârziere a plăților. Cheltuielile de recuperare ar trebui să includă, de asemenea, recuperarea costurilor administrative și compensarea costurilor interne suportate din cauza efectuării cu întârziere a plăților, pentru care prezenta directivă ar trebui să stabilească o sumă fixă minimă care să poată fi cumulată cu dobânda pentru întârzierea efectuării plăților. […]

[…]

(22) Prezenta directivă nu ar trebui să împiedice plățile în rate sau plățile eșalonate. Cu toate acestea, fiecare rată sau plată ar trebui să fie plătită la termenele convenite și ar trebui să se supună normelor privind efectuarea cu întârziere a plăților prevăzute în prezenta directivă.”

4 Potrivit articolului 1 din Directiva 2011/7, intitulat „Obiectul și domeniul de aplicare”:

„(1) Prezenta directivă urmărește să combată întârzierea în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, în vederea asigurării funcționării adecvate a pieței interne, promovând astfel competitivitatea întreprinderilor, în special cea a [întreprinderilor mici și mijlocii].

(2) Prezenta directivă se aplică tuturor plăților efectuate ca remunerații pentru tranzacții comerciale.

(3) Statele membre pot exclude datoriile care sunt subiect al procedurilor de insolvență instituite împotriva debitorului, inclusiv al procedurilor care au ca obiectiv reeșalonarea datoriei.”

5 Articolul 2 din această directivă conține următoarele definiții:

„[…]

1. «tranzacții comerciale» înseamnă tranzacții între întreprinderi sau între întreprinderi și autorități publice care conduc la furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii contra cost;

[…]

3. «întreprindere» înseamnă orice organizație, alta decât o autoritate publică, care desfășoară o activitate economică sau profesională independentă, chiar dacă respectiva activitate este desfășurată de o singură persoană;

4. «întârziere în efectuarea plăților» înseamnă neefectuarea plăților în termenul contractual sau legal de plată, atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 3 alineatul (1) […];

5. «dobândă pentru întârziere în efectuarea plăților» înseamnă dobândă legală pentru întârzierea în efectuarea plăților sau dobândă la o rată stabilită de comun acord între întreprinderi, în conformitate cu articolul 7;

[…]”

6 Articolul 3 alineatul (1) din directiva menționată, intitulat „Tranzacții între întreprinderi”, are următorul conținut:

„(1) Statele membre garantează că, în cadrul unor tranzacții comerciale între întreprinderi, creditorul este îndreptățit să perceapă dobândă pentru efectuarea cu întârziere a plăților, fără a fi necesară o notificare, în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) creditorul și-a îndeplinit obligațiile contractuale și legale și

(b) creditorul nu a primit suma datorată la scadență, cu excepția cazului în care debitorul nu este responsabil de întârziere.”

7 Potrivit articolului 5 din aceeași directivă, intitulat „Calendarele de plată”:

„Prezenta directivă nu aduce atingere dreptului părților de a conveni, în limitele dispozițiilor corespunzătoare din legislația internă aplicabilă, asupra unor calendare de plată a ratelor. În astfel de cazuri, dacă unele rate nu sunt plătite la data convenită, dobânzile și compensațiile prevăzute în prezenta directivă se calculează exclusiv pe baza sumelor exigibile.”

8 Articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2011/7, intitulat „Compensația pentru costurile de recuperare”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre se asigură că, atunci când dobânda pentru efectuarea cu întârziere a plăților în tranzacțiile comerciale devine exigibilă în conformitate cu articolul 3 […] creditorul are dreptul de a obține de la debitor o sumă fixă de 40 [de euro], în calitate de despăgubire minimă.”

Dreptul polonez

9 Articolul 4 punctul 1) din ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Legea privind termenele de plată în tranzacțiile comerciale, textul consolidat) din 8 martie 2013 (Dz. U. din 2019, poziția 118, denumită în continuare „Legea din 8 martie 2013”) definește tranzacția comercială drept „un contract privind furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii cu titlu oneros, dacă părțile prevăzute la articolul 2 încheie contractul menționat în legătură cu activitatea desfășurată”.

10 În conformitate cu articolul 7 alineatul 1 din această lege:

„1. În tranzacțiile comerciale, cu excepția tranzacțiilor în cadrul cărora debitorul este o entitate publică, creditorul are dreptul de a obține, fără punere în întârziere, dobânzile legale aferente întârzierii în tranzacțiile comerciale, cu excepția cazului în care părțile au convenit cu privire la dobânzi mai mari pentru perioada cuprinsă între ziua exigibilității prestației în numerar și ziua plății, în cazul în care sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

1) creditorul și-a executat prestația;

2) creditorul nu a obținut plata în termenul stabilit în contract.”

11 Articolul 10 alineatele 1 și 3 din legea menționată prevede:

„1. De la data dobândirii dreptului la dobânzile prevăzute la articolul 7 alineatul 1 sau la articolul 8 alineatul 1, creditorul are dreptul de a obține de la debitor, fără punere în întârziere, echivalentul sumei de 40 de euro convertiți în zloți polonezi [(PLN)][…] – această sumă constituind o despăgubire pentru cheltuielile de recuperare.

[…]

3. Dreptul la suma prevăzută la alineatul 1 ia naștere ca urmare a unei tranzacții comerciale, sub rezerva articolului 11 alineatul 2 punctul 2).”

12 Articolul 11 alineatul 1 și alineatul 2 punctele 1) și 2) din aceeași lege prevede:

„1. Părțile la o tranzacție comercială pot stabili în contract un calendar pentru executarea în rate a prestației în numerar, cu condiția ca întocmirea unui astfel de calendar să nu fie vădit abuzivă în privința creditorului.

2. În cazul în care părțile la o tranzacție comercială au stabilit în contract că prestația în numerar va fi executată în rate, dreptul:

1) la dobânzile prevăzute la articolul 7 alineatul 1 sau la articolul 8 alineatul 1,

2) la suma prevăzută la articolul 10 alineatul 1 și la restituirea cheltuielilor de recuperare suportate, prevăzute la articolul 10 alineatul 2, se datorează în raport cu fiecare rată neplătită.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

13 La 15 ianuarie 2011, RL și J. M. au încheiat un contract de închiriere pe durată nedeterminată având ca obiect un spațiu profesional situat în Łódź (Polonia). Potrivit acestui contract, J. M., în calitate de locatar, este obligat să plătească societății RL, locatorul, o chirie lunară și de asemenea cheltuielile de exploatare corespunzătoare costurilor de întreținere a imobilului până în a zecea zi a fiecărei luni. În conformitate cu contractul menționat, J. M. a plătit societății RL o garanție locativă de 984 PLN (aproximativ 229 de euro).

14 Din cererea de decizie preliminară reiese că, între luna septembrie a anului 2015 și luna decembrie a anului 2017, J. M. a achitat cu întârziere 16 chirii lunare. Ulterior, RL i-a adresat o notă contabilă în valoare de 2 751,30 PLN (aproximativ 640 de euro) care includea de 16 ori echivalentul în zloți polonezi a sumei de 40 de euro pentru aceste întârzieri în efectuarea plăților, cu titlu de despăgubire, precum și o declarație referitoare la compensarea parțială efectuată între această creanță și creanța lui J. M. față de RL, constituită prin garanția locativă. În urma plății acestei compensații, cuantumul creanței solicitate de RL se ridica la 1 767,30 PLN (aproximativ 411 euro).

15 Prin cererea introdusă la instanța de trimitere, la 10 aprilie 2018, RL a solicitat emiterea unei somații de plată împotriva lui J. M. Această cerere a fost admisă.

16 J. M. a formulat opoziție la somația de plată, precum și o cerere reconvențională privind garanția locativă și dobânzile de întârziere, susținând că Legea din 8 martie 2013, care transpune Directiva 2011/7, nu se aplică contractului de închiriere. Acesta nu ar constitui o tranzacție comercială, în sensul articolului 2 punctul 1 din această directivă, din moment ce nu ar conduce la o furnizare de bunuri sau la prestarea unui serviciu, ci la predarea, cu titlu oneros, a unui bun în scopul folosinței temporare.

17 În acest context, instanța de trimitere urmărește să afle, în primul rând, dacă un contract de închiriere încheiat între întreprinderi poate fi calificat drept „tranzacție comercială” care conduce la furnizarea de bunuri sau la prestarea de servicii contra cost, în sensul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7. Aceasta arată, pe de o parte, că noțiunile menționate nu sunt definite de această directivă și, pe de altă parte, că doctrina poloneză este împărțită în ceea ce privește interpretarea lor.

18 Potrivit instanței de trimitere, deși interpretarea literală și sistematică a noțiunii de „tranzacție comercială” conduce la concluzia că această noțiune nu include contractele de închiriere, o interpretare „funcțională” a noțiunii menționate presupune, în schimb, ca aceste contracte să intre în domeniul de aplicare al Directivei 2011/7.

19 În al doilea rând, dacă s-ar da un răspuns afirmativ la această întrebare, instanța de trimitere ridică în esență problema dacă articolul 5 prima teză din Directiva 2011/7, în măsura în care recunoaște dreptul părților de a conveni asupra unor calendare de plată a ratelor, trebuie interpretat în sensul că nu vizează decât tranzacțiile comerciale cu plată unică, deși o astfel de plată poate fi eșalonată în rate, și că exclude, așadar, tranzacțiile comerciale în care plata este periodică și trebuie să fie efectuată la intervale definite în prealabil, cum este chiria lunară aferentă unui contract de închiriere.

20 În aceste condiții, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi (Tribunalul Districtual din Łódź – centrul orașului, Polonia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 2 [punctul 1] din Directiva 2011/7, transpus în dreptul polonez prin articolul 4 punctul 1) din [Legea din 8 martie 2013] trebuie interpretat în sensul că trebuie considerate tranzacții care conduc la furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii contra cost (tranzacții comerciale) și contractele a căror prestație principală rezidă în punerea la dispoziție cu titlu oneros a unui bun în scopul folosinței temporare (de exemplu, contractele de închiriere)?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare: articolul 5 din Directiva 2011/7, care a fost transpus în dreptul polonez prin articolul 11 alineatul 1 din Legea din 8 martie 2013, trebuie interpretat în sensul că există un acord privind calendarul de plată a ratelor între părțile la o tranzacție comercială dacă a fost convenită prestarea unei plăți periodice în numerar de către debitor, chiar și atunci când contractul a fost încheiat pe durată nedeterminată?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

21 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7 trebuie interpretat în sensul că un contract a cărui prestație principală constă în predarea cu titlu oneros a unui bun imobil în scopul folosinței temporare, precum un contract de închiriere a unui spațiu profesional, constituie o tranzacție comercială în sensul acestei dispoziții și intră, așadar, în domeniul de aplicare material al acestei directive.

22 În această privință, trebuie amintit de la bun început că, potrivit articolului 1 alineatul (2) din Directiva 2011/7, aceasta se aplică tuturor plăților efectuate ca remunerații pentru „tranzacții comerciale” și că această noțiune este definită la articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7 ca fiind „tranzacții între întreprinderi sau între întreprinderi și autorități publice care conduc la furnizarea de bunuri sau prestarea de servicii contra cost”. Această din urmă dispoziție trebuie interpretată în lumina considerentelor (8) și (9) ale directivei menționate, din care reiese că vizează toate plățile efectuate ca remunerații pentru tranzacții comerciale, inclusiv cele între întreprinderi private, cu excluderea tranzacțiilor cu consumatorii și a altor plăți (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 noiembrie 2019, Krol, C-722/18, EU:C:2019:1028, punctul 31).

23 În consecință, articolul 1 alineatul (2) din Directiva 2011/7 coroborat cu articolul 2 punctul 1 din aceasta definește domeniul de aplicare al directivei menționate într-un mod foarte larg (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 noiembrie 2019, Krol, C-722/18, EU:C:2019:1028, punctul 32).

24 Articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7 prevede două condiții pentru ca o tranzacție să intre sub incidența noțiunii de „tranzacții comerciale”, în sensul dispoziției menționate. Aceasta trebuie, în primul rând, să fie efectuată fie între întreprinderi, fie între întreprinderi și autorități publice și, în al doilea rând, să conducă la livrarea de bunuri sau furnizarea de servicii contra cost.

25 În ceea ce privește prima condiție, trebuie amintit că noțiunea de „întreprindere” este definită la articolul 2 punctul 3 din Directiva 2011/7 ca fiind „orice organizație, alta decât o autoritate publică, care desfășoară o activitate economică sau profesională independentă, chiar dacă respectiva activitate este desfășurată de o singură persoană”.

26 În cauza principală, este cert că RL, care este o societate cu răspundere limitată, are calitatea de „întreprindere” în sensul articolului 2 punctul 3 din această directivă. În schimb, din decizia de trimitere nu reiese în mod clar dacă, prin încheierea contractului de închiriere a unui spațiu profesional cu RL, J. M. a desfășurat ca organizație o activitate economică sau profesională independentă și, prin urmare, are și calitatea de „întreprindere”. Faptul că spațiul, care face obiectul contractului de închiriere, este de uz profesional furnizează o informație în acest sens. Cu toate acestea, revine instanței de trimitere sarcina de a efectua verificările necesare în această privință.

27 În ceea ce privește a doua condiție prevăzută la articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, aceasta nu cuprinde o definiție a noțiunilor de „furnizare de bunuri” și de „prestare de servicii” și nici nu face trimitere la dreptul statelor membre pentru a le defini. În aceste condiții, astfel de noțiuni trebuie să primească în întreaga Uniune Europeană o interpretare autonomă și uniformă, având în vedere cerințele aplicării uniforme a dreptului Uniunii în raport cu principiul egalității. Aceste noțiuni constituie astfel noțiuni autonome de drept al Uniunii al căror domeniu de aplicare nu poate fi determinat prin referire la noțiunile cunoscute din dreptul statelor membre sau prin clasificări realizate pe plan național, ci ținând seama atât de formularea, cât și de contextul și de scopurile dispoziției care le prevede (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 septembrie 2015, Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, punctul 25 și jurisprudența citată).

28 În ceea ce privește, în primul rând, textul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, acesta nu permite, în sine, să se stabilească dacă un contract a cărui prestație principală constă în predarea cu titlu oneros a unui bun imobil în scopul folosinței temporare, precum un contract de închiriere a unui spațiu profesional, implică „furnizarea de bunuri” sau „prestarea de servicii”, în sensul acestei dispoziții.

29 Trebuie să se arate însă că Curtea a statuat, în Hotărârea din 15 decembrie 2016, Nemec (C-256/15, EU:C:2016:954, punctul 33), că o tranzacție care se referă la o activitate economică poate intra în sfera noțiunii de „tranzacție comercială”, în sensul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, cu condiția ca persoana care efectuează tranzacția să acționeze în calitate de „întreprindere”, în sensul articolului 2 punctul 3 din această directivă. Rezultă că un contract a cărui prestație principală constă în predarea cu titlu oneros a unui bun imobil în scopul folosinței temporare, precum un contract de închiriere a unui spațiu profesional, poate constitui o „furnizare de bunuri” sau o „prestare de servicii” în sensul acestei dispoziții.

30 În ceea ce privește, în al doilea rând, contextul normativ în care se înscrie Directiva 2011/7, trebuie să se arate că, întrucât a fost adoptată în temeiul articolului 114 TFUE, aceasta se înscrie în cadrul apropierii legislațiilor statelor membre al căror obiect este instituirea și funcționarea pieței interne în domeniul combaterii întârzierii în efectuarea plăților pe această piață. Astfel, noțiunile de „furnizare de bunuri” și „prestare de servicii” sau noțiunea de „tranzacții comerciale”, menționate la articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, trebuie interpretate în lumina dispozițiilor Tratatului FUE care consacră libera circulație a mărfurilor și a serviciilor la articolele 34, 56 și, respectiv, 57, precum și a jurisprudenței Curții care interpretează aceste libertăți fundamentale.

31 În această privință, trebuie amintit că, potrivit articolului 57 TFUE, sunt considerate „servicii” prestațiile furnizate în mod obișnuit în schimbul unei remunerații, în măsura în care nu sunt reglementate de dispozițiile privind libera circulație a mărfurilor, a capitalurilor și a persoanelor. Al doilea paragraf al acestui articol enumeră, cu titlu de exemplu, anumite activități care intră în noțiunea de „servicii”, printre care activitățile cu caracter comercial.

32 Rezultă că Tratatul FUE conferă noțiunii de „serviciu” o definiție largă, astfel încât să includă orice prestație care nu intră sub incidența celorlalte libertăți fundamentale, în scopul de a nu exclude o activitate economică din domeniul de aplicare al libertăților fundamentale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 octombrie 2006, Fidium Finanz, C-452/04, EU:C:2006:631, punctul 32).

33 Curtea a precizat deja, în acest sens, că închirierea imobiliară constituie o prestare de servicii furnizată în schimbul unei remunerații, în sensul articolului 57 TFUE, fără ca împrejurarea că această prestație se întinde pe mai mulți ani să se opună acestei calificări (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 octombrie 2010, Schmelz, C-97/09, EU:C:2010:632, punctul 41 și jurisprudența citată).

34 Ținând seama de această definiție largă a noțiunii de „serviciu”, prevăzută la articolul 57 TFUE, astfel cum a fost interpretată de Curte, un contract de închiriere a cărui prestație principală constă în predarea unui bun imobil, cu titlu oneros, dar fără transfer de proprietate, în scopul utilizării pentru o perioadă determinată sau nedeterminată, precum un contract de închiriere a unui spațiu profesional, implică prestarea unui „serviciu” în sensul articolului 57 TFUE. Din această perspectivă, o tranzacție care se referă la un astfel de contract poate conduce la o „prestare de servicii” în sensul articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7.

35 Această interpretare este confirmată, în al treilea rând, de finalitatea Directivei 2011/7, care, potrivit articolului 1 alineatul (1), constă în combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, în vederea asigurării funcționării adecvate a pieței interne, promovând în acest mod competitivitatea întreprinderilor, în special cea a întreprinderilor mici și mijlocii. Într-adevăr, aceste întârzieri în efectuarea plăților, după cum rezultă din considerentul (3) al directivei menționate, afectează lichiditățile întreprinderilor respective, complică situația financiară și afectează, de asemenea, competitivitatea și rentabilitatea întreprinderilor menționate, odată ce acestea trebuie să obțină finanțări externe din cauza efectuării cu întârziere a plăților.

36 O interpretare a Directivei 2011/7 în sensul că contractele de închiriere nu implică „prestarea de servicii” și nu intră în sfera noțiunii de „tranzacții comerciale”, în sensul articolului 2 punctul 1 din această directivă, și, prin urmare, în domeniul de aplicare material al acesteia nu ar corespunde unei astfel de finalități, întrucât ar exclude din sfera acestei protecții toate contractele de închiriere a unui spațiu profesional. Această constatare este confirmată de considerentul (9) al Directivei 2011/7, potrivit căruia aceasta se aplică „tuturor” tranzacțiilor comerciale, indiferent dacă sunt realizate între întreprinderi private sau publice sau între întreprinderi și autorități publice.

37 O asemenea concluzie nu poate fi infirmată de considerentele (2) și (11) ale Directivei 2011/7.

38 Pe de o parte, reiese, desigur, din considerentul (2) al acestei directive că majoritatea mărfurilor și serviciilor sunt furnizate în cadrul pieței interne de către operatori economici către alți operatori economici și către autorități publice pe baza unei plăți reportate, în timp ce, astfel cum subliniază instanța de trimitere, tranzacțiile efectuate în cadrul activităților de închiriere de bunuri nu sunt efectuate pe baza unei plăți reportate. Cu toate acestea, în lipsa oricărei mențiuni, în textul articolului 1 alineatul (2) și al articolului 2 punctul 1 din Directiva 2011/7, a unei condiții potrivit căreia livrarea de mărfuri sau prestarea de servicii trebuie efectuată pe baza unei plăți reportate, aplicarea acestor dispoziții nu poate fi supusă unei astfel de condiții.

39 Pe de altă parte, indicația explicită, în considerentul (11) al Directivei 2011/7, că proiectarea și execuția lucrărilor publice, a clădirilor și a lucrărilor de construcții civile intră în sfera noțiunilor de „furnizare de bunuri” sau de „prestare de servicii”, în sensul articolului 2 punctul 1 din această directivă și, prin urmare, în domeniul de aplicare material al acesteia, nu poate fi interpretată *a contrario* în sensul că sunt excluse din aceasta tranzacțiile care privesc contracte de închiriere.

40 Astfel, pe de o parte, Directiva 2011/7 nu furnizează o listă cu diferitele tipuri de contracte care implică o „furnizare de bunuri” sau o „prestare de servicii” prevăzute la articolul 2 punctul 1 din aceasta. Pe de altă parte, contractele de închiriere nu figurează printre tranzacțiile și plățile efectuate în domenii care, potrivit considerentului (8) al Directivei 2011/7, nu intră în domeniul de aplicare al acestei directive.

41 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7 trebuie interpretat în sensul că un contract a cărui prestație principală constă în predarea cu titlu oneros a unui bun imobil în scopul folosinței temporare, precum un contract de închiriere a unui spațiu profesional, constituie o tranzacție comercială care conduce la o prestare de servicii, în sensul dispoziției menționate, cu condiția ca această tranzacție să fie efectuată între întreprinderi sau între întreprinderi și autorități publice.

Cu privire la a doua întrebare

42 Cea de a doua întrebare trebuie înțeleasă în sensul că urmărește să se stabilească în esență dacă, din moment ce un contract pe durată determinată sau nedeterminată, care prevede o plată periodică la intervale definite în avans, precum chiria lunară aferentă unui contract de închiriere a unui spațiu profesional, intră în domeniul de aplicare material al Directivei 2011/7, ca tranzacție comercială care conduce la o prestare de servicii contra cost, în sensul articolului 2 punctul 1 din această directivă, articolul 5 din aceasta trebuie interpretat în sensul că, pentru ca un astfel de contract să poată genera, în cazul unor rate neplătite la data convenită, drepturile la dobânzile și la compensația prevăzute la articolul 3 și la articolul 6 din directiva menționată, trebuie să se considere că acesta constituie un acord asupra unor calendare de plată a ratelor, în sensul aceluiași articol 5.

43 În această privință, trebuie să se arate, pe de o parte, că, potrivit articolului 5 din Directiva 2011/7, ea nu aduce atingere dreptului părților de a conveni, în limitele dispozițiilor corespunzătoare din legislația internă aplicabilă, asupra unor calendare de plată a ratelor. În astfel de cazuri, dacă unele rate nu sunt plătite la data convenită, dobânzile și compensațiile prevăzute în această directivă se calculează exclusiv pe baza sumelor exigibile. Considerentul (22) al directivei menționate arată că aceasta nu ar trebui să împiedice plățile în rate sau plățile eșalonate și precizează că fiecare rată sau plată ar trebui să fie plătită la termenele convenite și ar trebui să se supună normelor privind efectuarea cu întârziere a plăților prevăzute în aceeași directivă.

44 Rezultă de aici că articolul 5 din Directiva 2011/7 nu are ca obiect să delimiteze domeniul de aplicare material al directivei menționate, excluzând din acest domeniu printre altele contractele care nu presupun o prestație unică, ci să precizeze că această directivă nu împiedică plățile în rate sau eșalonate, că contractele în cauză prevăd o plată unică sau o plată periodică la intervale regulate definite în avans.

45 Trebuie să se arate, pe de altă parte, că, în tranzacțiile comerciale dintre întreprinderi, dobânzile pentru efectuarea cu întârziere a plăților prevăzute la articolul 3 din Directiva 2011/7 sunt exigibile atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1) al acestuia. În acest scop, creditorul trebuie să își fi îndeplinit obligațiile contractuale și legale și să nu fi primit suma datorată la scadență, cu excepția cazului în care debitorul nu este responsabil de întârziere. Prin urmare, această dispoziție nu subordonează dreptul de a percepe dobândă pentru efectuarea cu întârziere a plăților condiției ca, în ipoteza unui contract cu plată periodică, părțile să fi convenit asupra unor calendare de plată a ratelor, în temeiul articolului 5 din Directiva 2011/7.

46 De asemenea, conform articolului 6 din Directiva 2011/7, în tranzacțiile comerciale dintre întreprinderi, dreptul la compensație pentru cheltuielile de recuperare este exigibil doar atunci când și dobânzile pentru efectuarea cu întârziere a plăților sunt exigibile, în conformitate cu articolul 3 din această directivă. Astfel, în ipoteza unui contract care prevede o plată periodică, acest drept nu este nicidecum subordonat condiției ca părțile la tranzacția comercială să fi convenit asupra unor calendare de plată a ratelor, în temeiul articolului 5 din Directiva 2011/7.

47 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că, din moment ce un contract pe durată determinată sau nedeterminată, care prevede o plată periodică la intervale definite în avans, precum chiria lunară aferentă unui contract de închiriere a unui spațiu profesional, intră în domeniul de aplicare material al Directivei 2011/7, ca tranzacție comercială care conduce la o prestare de servicii contra cost, în sensul articolului 2 punctul 1 din directiva menționată, articolul 5 din aceasta trebuie interpretat în sensul că, pentru ca un astfel de contract să poată genera, în cazul unor rate neplătite la data convenită, drepturile la dobânzile și la compensația prevăzute la articolul 3 și la articolul 6 din directiva menționată, nu trebuie să se considere în mod necesar că acesta constituie un acord asupra unor calendare de plată a ratelor, în sensul acestui articol 5.

Cu privire la cheltuielile de judecată

48 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

1) **Articolul 2 punctul 1 din Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale trebuie interpretat în sensul că un contract a cărui prestație principală constă în predarea cu titlu oneros a unui bun imobil în scopul folosinței temporare, precum un contract de închiriere a unui spațiu profesional, constituie o tranzacție comercială care conduce la o prestare de servicii, în sensul dispoziției menționate, cu condiția ca această tranzacție să fie efectuată între întreprinderi sau între întreprinderi și autorități publice.**

2) **Din moment ce un contract pe durată determinată sau nedeterminată, care prevede o plată periodică la intervale definite în avans, precum chiria lunară aferentă unui contract de închiriere a unui spațiu profesional, intră în domeniul de aplicare material al Directivei 2011/7, ca tranzacție comercială care conduce la o prestare de servicii contra cost, în sensul articolului 2 punctul 1 din directiva menționată, articolul 5 din aceasta trebuie interpretat în sensul că, pentru ca un astfel de contract să poată genera, în cazul unor rate neplătite la data convenită, drepturile la dobânzile și la compensația prevăzute la articolul 3 și la articolul 6 din directiva menționată, nu trebuie să se considere în mod necesar că acesta constituie un acord asupra unor calendare de plată a ratelor, în sensul acestui articol 5.**

Semnături